

Sprawa: Odpowiedź na petycję w sprawie zmian legislacyjnych w podatku od spadków i darowizn
Znak sprawy: DPL1.056.11.2024
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Szanowna Pani,

odpowiadając na Pani wystąpienie, zawierające postulat zmian w przepisach ustawy o podatku od spadków i darowizn¹, zwanej dalej: „uPSD”, dotyczący zwolnienia z opodatkowania nabycia rzeczy lub praw majątkowych tytułem dziedziczenia lub darowizny przez zstępnych bezdzietnego rodzeństwa rodziców oraz nabycia majątku od małżonka tego rodzeństwa lub po nim, uprzejmie informuję.

Zakwalifikowanie wystąpienia jako petycji²

Zgodnie z przepisami ustawy o petycjach, przedmiotem petycji może być żądanie, w szczególności, zmiany przepisów prawa, podjęcia rozstrzygnięcia lub innego działania w sprawie dotyczącej podmiotu wnoszącego petycję, życia zbiorowego lub wartości wymagających szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego, mieszczących się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji. Przedmiotem Pani wystąpienia jest zmiana przepisów prawa, co kwalifikuje je jako petycję.

Zgłoszone żądania

W przedstawionym przez Panią wystąpieniu zawarte jest żądanie wprowadzenia zmian w uPSD obejmujących rozszerzenie zwolnienia, o którym mowa w art. 4a uPSD, o nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych w drodze darowizny lub dziedziczenia przez zstępnych bezdzietnego rodzeństwa rodziców oraz nabycie

¹ Ustawa z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2024 r. poz. 596)

² Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870)

od małżonków tego rodzeństwa lub po nich. Zasadność wprowadzenia zwolnienia uzasadnia Pani bliskimi więziami i relacjami rodzinnymi ze zstępnymi rodzeństwa.

Obowiązujący stan prawny

Wysokość podatku od spadków i darowizn oraz ulgi podatkowe w tym podatku są uzależnione od grupy podatkowej, do której zaliczony jest nabywca, tj. według osobistego stosunku nabywcy do osoby będącej spadkodawcą lub darczyńcą. W przedstawionym przez Panią stanie faktycznym, zstępnii rodzeństwa rodziców zaliczani są do II grupy podatkowej, natomiast przy nabyciu od małżonka rodzeństwa rodziców - do III grupy podatkowej.

Podkreślić należy, że opodatkowanie nabycia szeroko rozumianego spadku i darowizny na gruncie polskiej ustawy podatkowej (uPSD) jest jednym z najbardziej liberalnych w krajach Unii Europejskiej, zarówno pod względem stawek podatkowych, jak i ulg podatkowych. Wśród szeregu korzystnych zwolnień i ulg podatkowych przewidzianych w uPSD, także dla osób zaliczanych do II i III grupy podatkowej, należy wymienić ulgę mieszkaniową określoną w art. 16 tej ustawy. Zgodnie z tym przepisem w przypadku nabycia własności (współwłasności) budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego lub udziału w takim prawie, spółdzielczego prawa do domu jednorodzinnego albo udziału w takim prawie, nie wlicza się do podstawy opodatkowania ich czystej wartości do łącznej wysokości nieprzekraczającej 110 m² powierzchni użytkowej budynku lub lokalu (odpowiednio stosownie do wielkości udziału w przypadku nabycia części lokalu lub budynku mieszkalnego), w przypadku spełnienia warunków określonych w uPSD. Ulga ta przysługuje przy nabyciu lokalu lub budynku mieszkalnego w drodze dziedziczenia, zapisu zwykłego, zapisu windykacyjnego, dalszego zapisu lub polecenia testamentowego także osobom zaliczanym do II grupy podatkowej, a w przypadku III grupy podatkowej osobom, które sprawowały opiekę nad wymagającym takiej opieki spadkodawcą, na podstawie pisemnej umowy z podpisem notarialnie poświadczonym, przez co najmniej dwa lata od dnia poświadczenia podpisów przez notariusza.

Osoby zaliczane do II i III grupy podatkowej, mogą skorzystać także między innymi ze zwolnień określonych w art. 4 i art. 4b uPSD, w tym w przypadku nabycia własności gruntów stanowiących gospodarstwo rolne, a także przy nabyciu w drodze dziedziczenia lub zapisu windykacyjnego własności przedsiębiorstwa osoby fizycznej, jeżeli będą kontynuowały prowadzenie gospodarstwa rolnego lub przedsiębiorstwa przez okres wskazany w uPSD.

Sposób załatwiania petycji

Mając na uwadze powyższe, a w szczególności możliwość skorzystania z ulgi mieszkaniowej przez osoby zaliczane do II i III grupy podatkowej, przy spełnieniu warunków określonych w uPSD, należy uznać obecne rozwiązania za optymalne.

Dodatkowo należy mieć na względzie, że wpływy z podatku od spadków i darowizn stanowią w całości dochód budżetów gmin i służą finansowaniu zadań własnych gminy, celem zaspokojenia zbiorowych potrzeb jej mieszkańców. Z tego względu wszelkie zmiany w podatku od spadków i darowizn, w szczególności mające wpływ na uszczuplenie wpływów z tego podatku do budżetów gmin, muszą być wyważone. Wymagałyby także nie tylko określenia wysokości ujemnych skutków

finansowych takich zmian, ale w całości ich zrekompensowania gminom, stosownie do art. 50 ust. 2 ustawy o finansach publicznych³.

Z powyższych względów, proponowana przez Panią zmiana legislacyjna jest niezasadna i nie zostanie uwzględniona w pracach Ministra Finansów.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Monika Derejko-Kotowska

Dyrektor

Departament Podatków i Opłat Stanowiących Dochód Jednostek Samorządu Terytorialnego

³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.)